Turuosaliste seisukohad Elering AS-i gaasi siseriikliku võrgulepingu tüüptingimuste ja gaasi ülekande võrguteenuse hindade kooskõlastamise taotluse kohta

Konsultatsiooni läbiviimise aeg: 04.09.2026–06.11.2026.

Konsultatsiooni raames esitasid oma seisukohad neli turuosalist.

Kokkuvõtvalt on turuosalised seisukohal, et Elering AS-i taotlus kehtestada süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhiseks väljundhinnaks gaasi tarbimiskogusest mittesõltuv tasu võib olla põhjendatud, kuid sellise hinna kohaldamiseks tuleks teostada täiendavaid analüüse ning sätestada täpsed reeglid.

Alljärgnevalt on toodud turuosaliste seisukohad:

Turu-osaline	Tagasiside
Turuosaline 1	
1.	Turuosaline toetab põhimõtteliselt üleminekut võimsuspõhisele tariifimudelile ning peab põhjendatuks ka 15-minutilise võimsuskontrolli võimaluse sätestamist tüüptingimustes. Peame seejuures oluliseks, et kavandatavat hinnamudelit ja selle rakendamiseks vajalikke tüüptingimusi käsitletaks tervikuna. Enne lõplike otsuste tegemist tuleks välja selgitada ja lahendada ka 15 minutilise võimsusarvestuse õiguslikud, metoodilised ja tehnilised küsimused, hinnata nende mõju klientidele ning määratleda selgelt uue arvestuskorra rakendamise tingimused. Turuosaline leiab, et ülekandevõrgu mõõteandmete suurem detailsus võib tulevikus võimaldada võrgukasutust täpsemalt hinnata ning toetada võrguvõimsuse tõhusamat kasutust. Samas oleme seisukohal, et kavandatava hinnamudeli ja tüüptingimuste terviklikuks rakendamiseks on vajalik eelnevalt täiendada kehtivat õigusraamistikku, eelkõige gaasituru toimimise võrgueeskirja, samuti määratleda üheselt võimsuse mõõtmise ja arvestamise metoodika, kontrollitavate mõõteandmete kasutamise põhimõtted ning võimalike võimsusületustega kaasnevad rahalised tagajärjed. Seejuures peame oluliseks, et ülekandevõrgus 15-minutilise võimsuskontrolli kasutuselevõtt ei tooks kaasa kohustust muuta jaotusvõrgu tunnipõhist võimsusarvestust. Kehtiv gaasituru toimimise võrgueeskiri ei sätesta eraldi 15-minutilise arvestusperioodi põhimõtteid lepingulise võimsuse ületamise tuvastamiseks ega sellest tulenevate rahaliste tagajärgede määramiseks. Võrgueeskirja § 2 määratleb mõõteseadmete ja mõõteandmetega seotud mõisted, § 15 lõige 1 näeb ette mõõteandmete esitamise tundide või bilansiperioodide lõikes ning §-d 16–18 reguleerivad mõõteandmete esitamist, kättesaadavust ja korrigeerimist. Nimetatud sätted ei kehtesta aga 15 minutilise intervalli alusel lepingulise võimsuse ületamise kontrollimise ega ületustasu arvutamise metoodikat.

Turu-osaline	Tagasiside
	Turuosalise hinnangul tuleb eristada mõõteandmete kogumise ja edastamise tehnilist võimalust nende kasutamisest lepingulise võimsuse ületamise tuvastamiseks ning rahaliste kohustuste määramiseks. Lühema mõõteintervalli kasutuselevõtt võib muuta tuvastatavate võimsusületuste arvu ja ulatust ka olukorras, kus tegelik tunnitarbimine ei ületa kokkulepitud lepingulist võimsust. Seetõttu peab enne 15-minutilise kontrolliperioodi kasutuselevõttu olema üheselt määratletud: • **Õiguslik ja metoodiline alus:** 15-minutilise kontrolliperioodi mõiste, selle seos lepingulise võimsusega ning ületuse tuvastamise ja võimaliku ületustasu arvutamise metoodika; • **Mõõteandmete usaldusväärsus:** nõuded mõõtesüsteemide tehnilisele võimekusele, mõõteandmete ajalisele täpsusele, valideerimisele ning puuduvate või vigaste andmete käsitlemisele; • **Arvestusmetoodika:** 15-minutilise gaasikoguse teisendamine tunnivõimsusega võrreldavaks näitajaks, ümardamisreeglid, vajaduse korral energiaühikutesse teisendamine ning mitme mõõte- või liitumispunkti puhul samaaegsete koguste summeerimise põhimõtted; • **Läbipaistvus ja kontrollitavus:** jaotusvõrguettevõtja õigus saada kontrolliks vajalikud lähteandmed, arvutuskäik ja andmete parandamise võimalus ning selge vaidlustamise kord; • **Tehniline valmisolek ja üleminek:** olemasolevate mõõtesüsteemide võimekuse hindamine, muudatuse mõjuanalüüs ning piisav üleminekuperiood koos tunnipõhise ja 15-minutilise arvestuse paralleelse võrdlemisega. Eeltoodust lähtudes peab turuosaline vajalikuks enne kavandatava tariifimudeli ja tüüptingimuste rakendamist täiendada kehtivat õigusraamistikku, sh gaasituru toimimise võrgueeskirja, eelkõige § 2 ning §-de 15–18 osas, loomaks 15-minutilise võimsusarvestuse õiguslik alus. Samuti tuleb tagada kavandatava arvestusmetoodika kooskõla maagaasiseaduse §-s 23¹ sätestatud nõuetega ning vajaduse korral võrguteenuse kooskõlastatud hinnastamise põhimõtetega. Eeltoodud eelduste täitmise järel saab hinnata 15-minutilise võimsuse kontrolli rakendamise aega ja tingimusi. Rahaliste tagajärgede rakendamisele peab eelnema läbipaistev konsultatsioon ning nõutavate tingimuste kooskõlastamine Konkurentsiametiga. Peame oluliseks, et õigusraamistiku täiendamisel käsitletaks eraldi ülekande- ja jaotusvõrgu arvestuspõhimõtteid. Gaasituru toimimise võrgueeskirja muutmine peab võimaldama ülekandevõrguhalduril rakendada 15-minutilist võimsusarvestust, kuid ei tohi tekitada sellekohast kohustust jaotusvõrguettevõtjatele, kelle võimsusarvestuse aluseks on tunnipõhine arvestus. Turuosaline küsis Eleringilt kõigi turuosalise piirimõõtepunktide 15-minutilise intervalliga mõõteandmeid aastate 2024–2026 kohta. Eleringi vastuse kohaselt ei võimalda praegune kommertsmõõtesüsteem liitumispunktide mõõteandmeid 15-minutilise intervalliga töödelda ning süsteem salvestab ja talletab tunnipõhiseid mõõteandmeid. Kuna 15-minutilised mõõteandmed ei ole kättesaadavad, palus turuosaline Eleringilt täiendavalt kõigi piirimõõtepunktide tunnipõhiseid mõõteandmeid aastate 2024–2026 kohta.

Turu-osaline	Tagasiside
	Konsultatsioonile tagasiside koostamise ajaks ei olnud neid andmeid veel edastatud. Seetõttu ei ole olnud võimalik kontrollida, millised 15-minutilised tipud oleksid ajalooliselt tekkinud, kui sageli need ületaksid tunnipõhist lepingulist võimsust ega milline oleks nende rahaline mõju. Turuosaline toetab 15-minutilise võimsuskontrolli kasutuselevõttu ülekandevõrgus ning peab oluliseks, et uus võimsuspõhine tariifimudel ja selle arvestuspõhimõtted töötataks välja ning rakendataks ühtse tervikuna. Kavandatavate tüüptingimuste sõnastus „mitte lühema kui 15-minutilise ajaperioodi jooksul“ võimaldab nii tunnipõhist kui ka 15-minutilist võimsuskontrolli, kuid ei määratle üheselt ühelt kontrolliperioodilt teisele ülemineku tingimusi. Kontrolliperioodi lühendamine võib muuta tuvastatavate võimsusületuste arvu ja ulatust ning sellest tulenevaid rahalisi kohustusi ka olukorras, kus tegelik gaasitarbimine ei muutu. Arvestades, et üksik võimsusületus võib kaasa tuua kõrgema võimsustasu rakendamise 36 kuuks, on kontrolliperioodi valikul oluline majanduslik mõju. Lisaks võib kavandatav sõnastus võimaldada kontrolliperioodi hilisemat muutmist ilma tüüptingimusi uuesti kooskõlastamata, mis vähendaks klientide õiguskindlust ja kulude prognoositavust. Meie hinnangul ei oleks seetõttu otstarbekas rakendada uut tariifimudelit esmalt tunnipõhise võimsuskontrolliga ning minna seejärel üle 15-minutilisele arvestusele. Samuti ei peaks me põhjendatuks 15-minutilise kontrolli väljajätmist praegusest lahendusest ja selle juurde hiljem tagasipöördumist. Mõlemal juhul kaasneks turuosalistele täiendav ebakindlus ning vajadus lepingulisi võimsusi ja arvestussüsteeme korduvalt kohandada. Sellest lähtudes peab turuosaline vajalikuks enne uue tariifimudeli ja tüüptingimuste rakendamist täiendada kehtivat õigusraamistikku, töötada välja 15-minutilise võimsuskontrolli üheselt mõistetav metoodika, tagada mõõteandmete usaldusväärsus ja kontrollitavus ning viia läbi tegelikel andmetel põhinev mõjuanalüüs. Selline lähenemine võimaldaks kujundada õiguskindla, majanduslikult põhjendatud ja pikaajaliselt stabiilse lahenduse ning tagada turuosalistele piisava aja muudatustega kohanemiseks. Kontrolliperioodi lühendamine ühelt tunnilt 15 minutile ei muuda lepingulist võimsust ega tunni jooksul tarbitud gaasikogust, kuid muudab ajavahemikku, mille keskmist võimsust võrreldakse lepingulise piiriga. Tunni sees võib esineda lühiajaline tipp, mis tunnikeskmisena jääb lubatud piiri sisse, kuid 15-minutilise keskmisena ületab selle. Kui üks selline tipp käivitab eelnõu kohaselt pikaajalise kõrgema tasu, muutub kontrolliintervalli valik tariifi majandusliku mõju keskseks osaks. Seetõttu peame vajalikuks, et selle mõju oleks hinnatud ja arvestatud juba uue tariifimudeli terviklikul väljatöötamisel. Jaotusvõrguettevõtja ei juhi vahetult lõpptarbijate samaaegset tarbimist ega saa täielikult vältida lühiajalisi tarbimise tippe. Seetõttu võib 15-minutiline kontrolliintervall suurendada jaotusvõrgu võimsusriski ka juhul, kui aasta kogutarbimine, tunni keskmine tipp ja ülekandevõrgu tegelik pikaajaline võimsusvajadus ei muutu.

Turu-osaline	Tagasiside
	Eeltoodust lähtudes peab turuosaline vajalikuks, et enne uue võimsuspõhise tariifimudeli ja võrgulepingu tüüptingimuste rakendamist oleksid täidetud järgmised eeltingimused: • **Õigusraamistiku täiendamine:** jõustunud on vajalikud muudatused gaasituru toimimise võrgueeskirjas ja vajaduse korral teistes õigusaktides, mis tagavad ülekandevõrgu 15-minutilise võimsuskontrolli selge õigusliku ja metoodilise aluse ning sellest tulenevad rahalised tagajärjed; • **Mõjuanalüüs:** läbi on viidud ja avaldatud tunnipõhise ja 15-minutilise võimsuskontrolli võrdlev mõjuanalüüs, mis põhineb tegelikel mõõteandmetel, arvestab sealhulgas kütteperioodi tipukoormusi ning hindab mõju klientide lepingulistele võimsustele ja võrgutasudele; • **Tehniline valmisolek:** Eleringi mõõte- ja arvutussüsteemid võimaldavad 15-minutiliste mõõteandmete usaldusväärset kogumist, talletamist, valideerimist ja töötlemist ning kogu mõõte- ja arvutusahel vastab võimsusületuste ja nendega kaasnevate rahaliste kohustuste määramiseks vajalikele nõuetele; • **Andmete kättesaadavus ja kontrollitavus:** võrguteenuse kasutajatele on tagatud juurdepääs samadele lähteandmetele ja arvutusmetoodikale, mida Elering kasutab võimsusületuste tuvastamiseks ja tasude määramiseks, et võimaldada arvutuste iseseisvat kontrollimist ja taasesitamist; • **Turuosaliste kaasamine ja kooskõlastamine:** kavandatava arvestusmetoodika ja selle mõju kohta on läbi viidud sisuline konsultatsioon ja vajalikud tingimused on Konkurentsiametiga kooskõlastatud; • **Piisav üleminekuaeg:** klientidele on tagatud piisav aeg tutvuda võrdlevate arvestusandmetega, hinnata oma võimsusvajadust ning vajaduse korral lepingulisi võimsusi enne uue arvestuskorra jõustumist korrigeerida. Paralleelarvestuse perioodil ei kaasne üksnes lühemast kontrolliperioodist tulenevate ületustega kõrgemat võimsustasu, katkestamist ega muid lepingulisi sanktsioone. **Ettepanek tüüptingimustele:** säilitada 15-minutilise kontrolli võimalus, kuid siduda selle jõustumine ja rahaliste tagajärgedega rakendamine käesolevas punktis nimetatud eeltingimuste täitmisega. Turuosaline ei taotle tunnipõhise kontrolli püsivat säilitamist ülekandevõrgu haldurile, vaid toetab läbipaistvalt ette valmistatud üleminekut 15-minutilisele intervallile.
2.	Võimsuspõhise tariifimudeli rakendamisel ei ole oluline üksnes tariifi arvutamise metoodika, vaid ka võimsuse reserveerimise korraldus, erinevate võimsustoodete kasutamise võimalused ning nendega kaasnevate riskide ja kohustuste jaotus turuosaliste vahel. Need valikud mõjutavad otseselt võrguettevõtjate ja lõpptarbijate kulusid ning võimalusi oma võimsusvajadust ja sellega seotud riske juhtida. Avaldatud konsultatsioonimaterjalidest ei nähtu meie hinnangul piisavat võrdlevat analüüsi selle kohta, miks on Eestis eelistatud kavandatavat lahendust Soomes ja Leedus kasutatavatele ning Lätis alates 1. oktoobrist 2027 rakendatavale mudelile. Seetõttu peame

Turu-osaline	Tagasiside
	oluliseks täiendada olemasolevat analüüsi enne lõplike otsuste tegemist, et hinnata valitud lahenduse põhjendatust ning võimalusi arvestada teiste riikide kogemusi. Soomes ja Leedus kasutatakse ülekandevõrgu entry-exit tariifimudeleid, mille raames on võimalik reserveerida erineva kestusega võimsustooteid, sealhulgas aastaseid, kvartali-, kuu-, päeva- ja päevasiseseid tooteid. Lätis rakendub alates 1. oktoobrist 2027 süsteemisisese väljundi võimsuspõhine hinnastamine, mille puhul reserveerivad võimsust gaasimüüjad ja teised ülekandesüsteemi kasutamise lepingu sõlminud turuosalised ning kasutada saab samuti erineva kestusega võimsustooteid. Need mudelid erinevad üksteisest nii tariifistruktuuri, võimsuse reserveerimise korralduse kui ka riskijaotuse poolest. Seetõttu peame põhjendatuks võrrelda kavandatavat Eesti mudelit nende lahendustega, keskendudes eelkõige järgmistele küsimustele: • kas võimsuse reserveerijaks peaks olema jaotusvõrguettevõtja või oleks põhjendatud korraldus, kus võimsust reserveerivad gaasimüüjad; • kas aastase fikseeritud võimsuse kõrval oleks põhjendatud pakkuda kvartali-, kuu-, päeva- ja päevasiseseid võimsustooteid, arvestades gaasitarbimise hooajalisust ja lühiajalisi tippe; • kuidas mõjutab portfellipõhine võimsusarvestus ja tarbimise samaaegsuse arvestamine üksikute tarbijate juhuslike tippude ning nendest tulenevate võimsusriskide käsitlemist; • kuidas jaguneksid erinevate mudelite korral hinna-, võimsus- ja prognoosimisrisk ning halduskoormus Eleringi, jaotusvõrguettevõtjate, gaasimüüjate ja lõpptarbijate vahel; • milline oleks erinevate lahenduste mõju võrguteenuse hinnale, turuosaliste aastakuludele, Eleringi tulude laekumisele ning Eesti gaasituru toimimisele, arvestades võrdset kohtlemist ja kulupõhisust. See ei tähenda, et Soome, Leedu või Läti lahendus tuleb Eestis automaatselt üle võtta. Küll aga tähendab see, et Eesti valitud mudelit ei ole põhjendatud kinnitada ilma sisulise ja kvantitatiivse võrdluseta: miks asetatakse Eestis võimsus- ja prognoosirisk jaotusvõrguettevõtjale, kui samas turupiirkonnas on võimalik korraldada reserveerimine turuosaliste tasandil ning pakkuda neile paindlikke võimsustooteid. Seetõttu palume täiendada olemasolevat mõjuanalüüsi nimetatud alternatiivide võrdlusega, tuues välja erinevate lahenduste eelised, puudused ja majandusliku mõju võrreldavatel alustel. Peame oluliseks, et analüüsi tulemused oleksid turuosalistele kättesaadavad ning neid saaks arvestada enne lähtehinnameetodi ja sellega seotud tingimuste lõplikku kinnitamist. Avaldatud THEMA Consulting Groupi analüüs kirjeldab võimsuspõhise tariifi üldisi eeliseid, kuid ei anna piisavat kvantitatiivset alust kavandatud Eesti rakendusmudeli valikuks. Uuringust ei ole võimalik taasesitada, kuidas hinnati lepinguliste võimsuste ja

Turu-osaline	Tagasiside
	tegeliku samaaegse võrgukasutuse seost, eri kliendirühmade kulude jaotust, hooajalisust, lühiajaliste võimsustoodete kasutamise võimalust ega ühekordsete tippude pikaajalist mõju. Uuring toetab 36-kuulist kõrgema võimsuse alusel tasumise perioodi, kuid ei esita võrreldavat arvutust 12, 24 või muu kuulise perioodi kohta ega analüüsi, kas üksik või erakorraline tipp tõendab püsivat kolmeaastast võimsusvajadust. Samuti lükatakse lühiajaliste võimsustoodete alternatiiv kõrvale peamiselt kirjeldavate eeldustega, ilma et võrreldaks selle halduskulu, tuluriski, kliendimõju ja hooajalisust kavandatud fikseeritud aastavõimsuse mudeliga. Analüüs vajab täiendamist ka järgmistes küsimustes: • FinEstLat ITC-mehhanismi ja sisendtulude muutuse mõju Eesti väljundtariifiga kaetavale tulule; • hooajalise ristsubsideerimise jätkumise risk; • võimalike tulevaste sisendpunktide, sealhulgas Ramsi ja Väike-Maarja projektide ajakohane staatus; • jaotusvõrguettevõtjate ja lõpptarbijate aastakulude muutus; • turuosaliste käitumise muutus pärast hinnasignaali tekkimist; • Soome, Leedu ja Lätis rakendatava mudelitega võrreldav riskijaotus. Palume täpsustada konsultatsioonimaterjalides viidatud 3. novembril 2025 valminud THEMA uuringu ja 5. juunil 2026 dateeritud avaliku lisa omavahelist seost. Eelkõige soovime teada, kas tegemist on sama uuringu avaliku versiooniga või on uuringut vahepeal sisuliselt täiendatud, sealhulgas muudetud kasutatud lähteandmeid, eeldusi või järeldusi. Kui uuringut on täiendatud, palume esitada ülevaade olulisematest muudatustest ja nende mõjust kavandatava tariifimudeli põhjendatusele. Turuosaline palub Eleringil tellida uus sõltumatu kvantitatiivne uuring, mis ei piirdu olemasoleva THEMA analüüsi kirjeldava täiendamisega. Uuring peab kasutama ajakohaseid Eesti gaasisüsteemi andmeid ja taasesitatavat arvutusmudelit ning võrdlema vähemalt kavandatud Eesti mudelit Soome, Leedu ja Läti rakendatava lahendustega. Analüüsida tuleb 12-, 24- ja 36-kuulist kõrgema tasu perioodi, lühiajalisi võimsustooteid, hooajalisi ja ühekordseid tippe, 15-minutilise kontrolli mõju, jaotusvõrguettevõtjate ja eri lõpptarbijarühmade aastakulu, FinEstLat ITC mõju, hooajalise ristsubsideerimise riski, tulevaste sisendpunktide stsenaariume ning lepingulise koguvõimsuse vähenemist vähemalt 10%, 20% ja 30%. Iga variandi puhul tuleb näidata mõju Eleringi lubatud tulu laekumisele, ühikuhinnale, kliendirühmade kulude jaotusele, halduskoormusele ja riskijaotusele. Uuring koos mittekonfidentsiaalsete lähteandmete, eelduste ja arvutusmudeliga tuleb avaldada ning selle üle korraldada uus sisuline avalik konsultatsioon enne lähtehinnameetodi kohta lõpliku otsuse tegemist.

Turu-osaline	Tagasiside
	Konsultatsioonidokumendi kohaselt edastab Konkurentsiamet materjalid määruse (EL) 2017/460 artikli 27 alusel ACER-ile ning ACER avaldab pärast konsultatsiooni lõppu oma analüüsi järeldused. Konsultatsioonile tagasiside koostamise ajal ei ole ACER-i hinnang veel avaldatud ning seetõttu ei ole võimalik hinnata selle võimalikku mõju kavandatavale lähtehinnameetodile. ACER-i analüüs täiendab regulatiivset hindamist, kuid ei asenda eelkäsitletud sõltumatut kvantitatiivset mõjuanalüüsi Eesti rakendusmudeli ja selle alternatiivide kohta. Palume Konkurentsiametil avaldada, millal konsultatsioonimaterjalid ACER-ile edastati, millal on oodata artikli 27 lõigetes 2–3 nimetatud analüüsi järeldusi ning kuidas neid arvestatakse lõplikus otsuses lähtehinnameetodi kohta. Pärast ACER-i hinnangu avaldamist on vajalik esitada punktipõhine võrdlus, milles näidatakse, millised ACER-i tähelepanekud võeti arvesse, millised jäeti arvestamata ja miks. Kui hinnang toob esile puudusi kulupõhisuses, piiriüleses kulude jaotuses, lähtehinnameetodi läbipaistvuses, konsultatsiooni piisavuses või võrdluses võimsusega kaalutud kauguse põhise meetodiga, on vajalik metoodikat ja mõjuanalüüsi enne otsustamist täiendada. Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2017/460 artikli 26 lõike 1 punkti a alapunkt vi kohaselt tuleb juhul, kui kavandatav lähtehinnameetod erineb võimsusega kaalutud kauguse meetodist, esitada nende meetodite võrdlus koos indikatiivsete lähtehindadega. Konsultatsioonidokumendis selgitatakse, et alates 2023. aasta algusest puuduvad Eleringil süsteemisisesed sisendpunktid, millest saadakse ülekandeteenuse tulu, mistõttu ei ole olnud võimalik koostada võimsusega kaalutud kauguse meetodi (CWD) rakendamiseks vajalikke voolustsenaariume ning võrrelda seda kavandatava postmargimeetodiga. Mõistame Eesti gaasiülekandesüsteemi eripärasid, kuid peame vajalikuks, et lähtehinnameetodi valikul arvestataks ka kavandatavaid muutusi süsteemi sisendpunktide koosseisus. Eleringi ülekandevõrku on kavandatud uusi biometaani sisestuspunkte, sealhulgas Ramsis ja Väike-Maarjas. Seetõttu tuleb enne lähtehinnameetodi lõplikku kinnitamist analüüsida nende projektide võimalikku mõju sisendvõimsustele, gaasivoogudele ning postmargimeetodi ja võimsusega kaalutud kauguse meetodi võrreldavusele, arvestades ka kavandatava tariifimudeli pikaajalist kehtivust. Lisaks ütleb Konkurentsiamet konsultatsioonidokumendis, et postmargimeetodika on mõnevõrra läbipaistvam, samas kui CWD-metoodika võib olla kulupõhisem juhul, kui arvesse võtta tulevaste investeeringute jaoks vajalikke hinnasignaale. Sellest tulenevalt palume teostada süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhise sisendhinna lähtehinnameetodite võrdlus võimsusega kaalutud kauguse lähtehinnameetodist erinevaks kavandatud lähtehinnameetodi (postmark lähtehinnameetod) ja eelmainitud kaugusepõhise lähtehinnameetodi vahel, sh võttes arvesse Eleringi tulevaste investeeringute jaoks vajalikke hinnasignaale. Lõplikku otsust lähtehinnameetodi kohta ei tohiks teha enne nõuetekohase võrdleva analüüsi läbiviimist ja ACER-i hinnangu arvestamist. Peame oluliseks, et Konkurentsiameti põhjendaks oma lõplikus otsuses analüüside tulemuste arvestamist ning

Turu-osaline	Tagasiside
	turuosalistel oleks enne otsustamist piisav võimalus täiendatud materjalidega tutvuda. Kui ACER-i hinnang või uus sõltumatu uuring toob kaasa olulisi muudatusi kavandatava mudeli sisus, riskijaotuses või hinnamõjus, peame vajalikuks korraldada täiendav konsultatsioon. Konsultatsioonidokumendi punkti 4.5 kohaselt saadakse süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhine väljundhind, jagades ülekandeteenusega seotud tulu eeldatava lepingulise võimsusega. Arvutuses on tasuperioodi võrgukasutusvõimsuseks võetud Eleringi ja võrguteenuse kasutajate vahel kokku lepitud maksimaalsete võrgukasutusvõimsuste summa 147 365 MWh/päev aastas. Seega ei ole tariifi jagaja tuletatud tegelikust samaaegsest tipuvõimsusest ega prognoositud pikaajalisest võimsusvajadusest, vaid olemasolevate lepingute nominaalsete maksimumide summast. Selline lähtekoht võimaldab teha tehnilise tariifiarvutuse, kuid ei võimalda ilma täiendava analüüsita järeldada, et 147 365 MWh/päev väljendab klientide tegelikku ja püsivat võimsusvajadust. Senises kogusepõhises hinnamudelis puudus klientidel samaväärne majanduslik stiimul lepingulisi maksimumvõimsusi optimeerida. Seetõttu võivad kehtivad lepingud sisaldada ajaloolist reservi, eri aegadel esinevaid tippe või võimsusi, mida ei kasutata samaaegselt. Nominaalsete maksimumide lihtsumma võib seega olla suurem kui ülekandevõrgu tegelik samaaegne koormus. Lisaks näeb lähtehinnameetod ette, et tariif võib kehtida kuni 2031. aasta lõpuni, kuigi arvutuse avalikust materjalist ei nähtu, kuidas on 147 365 MWh/päev prognoosimisel arvestatud klientide eeldatavat käitumismuutust pärast võimsuspõhise tasu kehtestamist. Puudub kontrollitav seos olemasolevate lepinguliste maksimumide, viimaste aastate tegelike samaaegsete tipukoormuste, hooajalisuse, kliendirühmade erinevuste ja 2027. aasta eeldatava lepingulise koguvõimsuse vahel. Samuti ei ole avaldatud kliendipõhist või vähemalt kliendirühmade kaupa koondatud lähteandmestikku, mis võimaldaks tariifi jagajat sõltumatult taasesitada. Analüüsi kontrollitavuse tagamiseks tuleb vähemalt: • avaldada 147 365 MWh/päev koosseis kliendirühmade ja väljundpunktide kaupa, näidates eraldi lepingulise maksimumi, tegeliku tipuvõimsuse ja mõõteperioodi; • võrrelda lepinguliste maksimumide summat samal tunnil esinenud süsteemi tegeliku koondtipuga ning esitada nende suhe vähemalt viimase kolme täisaasta kohta; • selgitada, kas koguvõimsus sisaldab kasutamata, sesoonset, varu- või eri aegadel realiseeruvat võimsust ning kuidas on välditud liitumispunktide ja võrgupiirkondade topeltarvestus; • esitada vähemalt 10%, 20% ja 30% lepingulise koguvõimsuse vähenemise stsenaariumid ning mõju ühikuhinnale, Eleringi tulude laekumisele, kliendirühmade kuludele ja võimaliku tariifikorrektsiooni vajadusele; • hinnata tariifi arvutusaluse põhjendatust ajakohaste süsteemiüleste andmete ja realistlike muutusstsenaariumide põhjal, arvestades võimsuspõhisele hinnastamisele üleminekuga kaasnevat ebakindlust.

Turu-osaline	Tagasiside
	Turuosalise hinnangul ei ole küsimus selles, kas olemasolevate lepinguliste võimsuste summat võib esialgse arvutuse tegemiseks kasutada, vaid selles, kas selle põhjal saab ilma käitumismuutuse, samaaegsuse ja tegeliku kasutuse analüüsita kujundada pikaajaliselt rakendatavat tariifi. Seetõttu peab Konkurentsiametil olema Eleringi esitatud andmete ja analüüside põhjal võimalik hinnata tariifi arvutamisel kasutatud lepingulise koguvõimsuse põhjendatust ning selle võimalike muutuste mõju tariifi kujunemisele. Turuosalise klientide kogemus aitab hinnata, kui kiiresti võivad lepingulised võimsused uue hinnasignaali mõjul muutuda. Turuosaline rakendas oma klientidele võimsuspõhist komponenti sisaldava hinnamudeli 1. septembril 2026 ning klientide võimsuste korrigeerimine on veel pooleli. Tegemist on esimese perioodiga, mil kliendid hindavad oma lepingulisi maksimumkoguseid otsese püsiva hinnamõju tingimustes. Seetõttu on käimas ulatuslik lepinguliste võimsuste korrigeerimine ning praegused andmed ei pruugi veel väljendada klientide tegelikku pikaajalist võimsusvajadust. See kogemus tuleks Eleringi prognoosi ajakohastamisel eraldi arvesse võtta. Gaasitarbimine on tugevalt hooajaline ning kavandatav võimsuspõhine tariif muudab Eleringi võrguteenuse kasutajate majanduslikke stiimuleid lepingulise võimsuse kujundamisel. 2026/2027. aasta kütteperioodi andmed võimaldavad hinnata tegelikke samaaegseid tarbimistippe ja võimsusvajadust, kuid ei näita veel, kuidas kujunevad lepingulised võimsused pärast uue tariifi jõustumist. Seetõttu ei pruugi seniste lepinguliste maksimumide summa väljendada tulevast lepingulist koguvõimsust. Eleringi võrguteenuse kasutajate, sealhulgas jaotusvõrguettevõtjate, kelle lepingulised võimsused kujunevad lõppkasutajate lepingute põhjal, muutuvad etapiviisiliselt etteteatamistähtaegade ning gaasiaasta tsükli kaudu. Seetõttu võib lepinguliste võimsuste korrigeerimine kesta üle ühe gaasiaasta ning ühe perioodi andmed ei anna tervikpilti. Kui tariif kujundatakse enne võimsuste stabiliseerumist, võib tekkida ringmõju: võimsuste vähendamine vähendab jagajat, kõrgem ühikuhind tekitab täiendava vähendamisstiimuli ning see võib nõuda uut tariifimenetlust. Mudelit tuleb seetõttu testida eri võimsusstsenaariumidega. Palume Eleringil lükata tariifi jõustumine 1. oktoobrile 2027 (gaasiaasta algus), uuendada prognoos 2026/2027 kütteperioodi tegelike andmete põhjal ning avaldada uuendatud jagaja koosseis ja tundlikkusanalüüs enne kooskõlastamist. Nii saavad kliendid uue hinnasignaali teada enne 2027/2028 aasta võimsusbroneeringute tegemist. Palume käsitada võimsusprognoosi ebakindlust rakendamise ajastuse ja tariifi kooskõlastamise keskse riskina, mitte üksnes klientide lepinguhalduse küsimusena.
3.	Alljärgnevad punktipõhised märkused käsitlevad tüüptingimuste sätteid, mis vajavad täpsustamist sõltumata 15-minutilise võimsuse kontrolli rakendamise ajast.

Turu-osaline	Tagasiside
	P 1.9, 2.1.14, 4.1.7 ja 9.4 – võrgupiirkonna koondvõimsus Toetame jaotusvõrguettevõtja võrgupiirkonna lepingulise ja reaalse võimsuse eraldi määramise metoodika loomist. Ühe võrgupiirkonna eri aegadel esinenud liitumispunktide maksimumide lihtsumma ei väljenda samaaegset võrgukasutust. Arvestus peab põhinema sama ajavahemiku andmetel ning välistama piirkonna ja liitumispunktide topeltarvestuse ning seetõttu on jaotusvõrguettevõtja võrgupiirkonna koondvõimsuse arvestamine oluline. **P 1.10, 5.2 ja 8.2 – küttevääртus ja arvutuskäik** Palume täpsustada, kas tegurit 10,75 kWh/m³ kasutatakse üksnes ajaloolise lepingulise võimsuse ühekordseks teisendamiseks. Reaalse võimsuse puhul tuleb määrata kasutatav tegelik küttevääртus, ajaline detailsus, ajatempel, ümardamine. Küttevääртuse muutus ei tohi muutumatu mahulise voo korral põhjendamatult tekitada lepingulise võimsuse ületust. **P 4.4, 7.5–7.7, 10.1 ja 11.1 – piiramine, katkestamine ja hoiatamine** Palume vaadata tervikuna üle tüüptingimustes sätestatud gaasivarustuse piiramise ja katkestamise alused ning hoiatamise kord ja viia need kooskõlla maagaasiseaduse §-ga 26. Peame oluliseks, et jaotusvõrkude tavapärase võimsuse ületuse korral oleks Eleringil kohustus esitada eelnev kirjalik hoiatus koos mõõteandmete ja põhjendustega ning anda mõistlik tähtaeg selgituste esitamiseks ja rikkumise kõrvaldamiseks. Jaotusvõrgu sulgemine võib mõjutada suurt hulka tarbijaid, sealhulgas kaitstud tarbijaid, ning peab olema äärmine abinõu. Vahetu ohu ja varustuskindluse erandid tuleb sätestada eraldi ja kitsalt. **P 7.8–7.10 – plaanilised katkestused** Põhjendada kuni 72-tunnise katkestuse kestust, sätestada katkestuste sageduse piir ja Eleringi kohustus minimeerida katkestuste mõju. Jaotusvõrguettevõtjal peab olema õigus esitada põhjendatud vastuväide, kui katkestus ohustab võrgus oleva gaasivaru piisavust või tarbijate varustuskindlust. **P 8.1, 8.4 ja 8.8 – mõõteandmete tõendatavus** Kliendile tuleb teha kättesaadavaks sama detailsusega mõõte- ja arvutusandmed, mille alusel Elering tuvastab võimsuse ületuse ja arvutab tasu. Mõõtesüsteemi rikke korral tuleb sätestada andmeallikate eelistusjärjekord, andmete kooskõlastamine, tõendite säilitamine ja vaidlustamise kord. Arvutuslik tipp ei tohi ilma täiendava kontrollita kaasa tuua pikaajalise kõrgema tasu rakendamist.

Turu-osaline	Tagasiside
	P 9.4 – võrgupiirkonna suuruse muutmine Sõnastus ei tohi jätta muljet, et turuosaline peab Eleringiga kooskõlastama oma jaotusvõrgu laiendamise või uute lõpptarbijate liitmise. Sätte kohaldamisala tuleb piirata Eleringi ja turuosalise vahelise võrgulepingu alusel kokku lepitud konkreetsete liitumispunktide koosseisu või ülekandeteenuse tingimuste muutmisega. **P 9.11 – arve vaidlustamise tähtaeg** Arve vaidlustamise tähtaeg 3 tööpäeva on ebamõistlikult lühike tähtaeg. Teeme ettepaneku pikendada seda vähemalt 10 tööpäevani, et võimaldada suuremahuliste mõõte- ja võimsusandmete kontrollimiseks piisavalt aega. **P 10.3 – kõrgema tasu kestus** Palume põhjendada 36-kuulise kõrgema reaalse võimsuse alusel tasumise perioodi vajadust. Meie hinnangul ei tõenda ükski tiputarbimine kolmeaastast püsivat võimsusvajadust. Seetõttu palume kaaluda lühema perioodi rakendamist ning sätestada tolerants, mõõtevea parandamine, kliendist sõltumatud erandid ning võimalus taastada kokkulepitud võimsus varem, kui tegelik kasutus seda tõendab. **P 10.5.7 – võrguettevõtja õiguspärane tegevus vääramatu jõuna** Eleringi tavapärane võrgu opereerimine kuulub Eleringi vastutus- ja riskisfääri. Säte tuleks vääramatu jõu eeldustest eemaldada. **P 4.4 – kahju hüvitamise ulatus** Palume piirata Eleringi õigust nõuda lepingulise võimsuse ületamise korral kahju hüvitamist tegelikult tekkinud ja tõendatud otsese varalise kahjuga ning välistada saamata jäänud tulu ja abstraktsed või tõendamata kulud.
<u>Turuosaline 2</u>	
4.	Turuosaline mõistab vajadust tagada gaasi ülekandevõrgu töökindlus, varustuskindlus ja põhjendatud kulude katmine. Samuti võib võrgutasu kujundamisel põhimõtteliselt arvestada kliendile tagatava võimsusega. Turuosaline ei pea aga põhjendatuks kavandatud muudatuse rakendamist esitatud ajakavas ja ilma piisava tööstussektori mõjuhinnanguta. Kavandatud muudatus suurendab eelkõige suure lepingulise võimsusega tööstusettevõtete püsikulusid. Tööstusettevõtte lepingulist gaasivõimsust ei ole võimalik lühikese aja jooksul vähendada, sest võimsusvajadus tuleneb tootmisseadmete tehnilistest parameetritest, käivitus- ja seiskamisrežiimidest, tiputarbimisest, varustuskindlusest ning avarii- ja reservvajadusest.

Turu-osaline	Tagasiside
	Võimsuse vähendamine võib mõjutada tootmisvõimet, protsesside ohutust ja ettevõtte võimalust tootmist tulevikus laiendada. Muudatusega kohanemine võib nõuda tehnilisi ümberehitusi, lubade muutmist ja olulisi investeeringuid. Seetõttu ei ole mõistlik rakendada uut olulist püsikulu juba 1. jaanuarist 2027. Turuosalise hinnangul peab lõpliku otsuse avaldamisest kuni tasu täismahus rakendamiseni jääma vähemalt **24-kuuline üleminekuperiood**.
5.	Kuigi konsultatsioonidokumendis kajastub väljundhinna lähtehinna protsentuaalne vähenemine, ei ole senine ja kavandatav hinnastamine omavahel otseselt võrreldavad. Kavandatud 170,29 €/MWh/päev aastas suurust tasu rakendataks kogu lepingulisele aastasele võimsusele, mistõttu võib suure tööstustarbija aastane võrgukulu oluliselt suureneda. Võimsuspõhine tasu muudab seni tarbimisest sõltunud kulu püsikuluks. Tootmismahu vähenemise või ajutise tootmisseisaku korral jääks tasu üldjuhul samaks. See kannab gaasitarbimise ja tootmismahu muutumise riski senisest suuremas ulatuses tööstusettevõttele. Enne otsuse tegemist peab Konkurentsiamet avaldama kliendirühmade kaupa mõjuhinnangu, milles võrreldakse olemasolevaid ja kavandatavaid aastaseid võrgukulusid ning hinnatakse mõju erineva võimsuse kasutusteguriga tööstustarbijatele.
6.	Kavandatud gaasi võimsustasu ei rakenduks eraldiseisvalt. Alates 1. jaanuarist 2027 suureneb ettevõtete energiakulude surve ka elektrienergia liitumise võimsustasude tõusu tõttu. Elektrivõrgu võimsustasude muudatused on juba saanud turuosalistelt negatiivset tagasisidet. Gaasi- ja elektrivõimsustasude samaaegne tõstmine suurendab energiamahukate tööstusettevõtete püsikulusid sõltumata nende tegelikust tootmismahust. Seejuures vajavad paljud ettevõtted nii elektri- kui ka gaasivõimsust tootmise, reservtoite, avariirežiimide ja energiasüsteemi ümberkorraldamise jaoks. Konkurentsiamet peab seetõttu hindama gaasi- ja elektrivõrgu võimsustasude **kumulatiivset** mõju Eesti tööstusele. Üksikute võrguteenuste eraldiseisev käsitlemine ei anna piisavat ülevaadet ettevõtetele tekkivast kogukoormusest.
7.	Eesti tööstus konkureerib rahvusvahelisel turul ettevõtetega, kelle energia- ja võrgukulud kujunevad teistsuguses regulatiivses keskkonnas. Energiakulude suurendamine mõjutab otseselt toodangu omahinda, tootmismahtude ja tootmiskoha valikut ning uute investeeringute tasuvust. Tööstusinvesteeringuid kavandatakse vähemalt kümne aasta perspektiivis. Võrgutasude või nende arvutamise põhimõtete järsk muutmine vähendab regulatiivset prognoositavust ja usaldust Eesti investeerimiskeskkonna vastu. See võib mõjutada nii olemasoleva tootmise jätkamist kui ka otsuseid uute investeeringute Eestisse paigutamise kohta.

Turu-osaline	Tagasiside
	Lisaks tekib risk, et pärast uue tasu kehtestamist vähendavad võrgukasutajad oma lepingulisi võimsusi. Kui Eleringi kulubaas jääb samaks, tuleb sihttulu edaspidi jagada väiksema võimsusbaasi vahel, mis võib kaasa tuua tariifi uue tõusu. Konkurentsiamet peab enne otsustamist esitama selle riski kohta tundlikkusanalüüsi.
8.	Turuosaline ei vaidlusta võimsuspõhise hinnastamise põhimõtte sisulist arutamist. Olulise uue püsikulu kehtestamine lühikese etteteatamisega ning samal ajal elektrivõrgu võimsustasude suurenemisega kahjustaks aga Eesti tööstuse rahvusvahelist konkurentsivõimet ja investeerimiskindlust. Seetõttu tuleks võimsustasu rakendada järk-järgult, näiteks 25 protsenti esimesel, 50 protsenti teisel, 75 protsenti kolmandal ja 100 protsenti neljandal rakendusaastal. Kokkuvõtvalt tuleb muudatus tööstussektoriga sisuliselt läbi arutada, selle mõju põhjalikult hinnata ning ettevõtetele tuleb anda piisav aeg oma tootmise, energiavarustuse ja investeerimisplaanide kohandamiseks.
Turuosaline 3	
9.	**1. Punkt 1.10 – lepingulise võimsuse teisendamine** **Ettepanek.** Kasutada kuupmeetrites tunnis väljendatud lepingulise võimsuse megavattideks teisendamisel fikseeritud 10,75 kWh/m³ asemel iga kuu tegelikku gaasi ülemist küttevääртust. **Põhjendus.** Igakuist ülemist küttevääртust kasutatakse juba gaasi arveldamisel ning punkti 5.2 kohaselt bilansiperioodi arvestuses. Sama näitaja kasutamine tagab võimsuse ja energiakoguse omavahelise kooskõla ning väldib fikseeritud eelduse tõttu tekkivaid erinevusi. **Ettepanek punktis 1.10 sätestatavaks sõnastuseks:** „Võrguettevõtja teisendab liitumispunkti maksimaalse lepingulise võimsuse megavattideks (MW), võttes aluseks vastava kuu gaasi ülemise küttevääртuse. Liitumispunkti lepinguline võimsus arvutatakse valemiga P = Q × Hs / 1000, kus P on lepinguline võimsus megavattides (MW), Q on liitumis- või võrgulepingus kokku lepitud lepinguline võimsus kuupmeetrites tunnis (m³/h) ning Hs on vastava kuu gaasi ülemine küttevääртus kilovatt-tundides kuupmeetri kohta (kWh/m³).”
10.	**2. Punktid 2.1.11, 8.2 ja 10.2 – reaalse võimsuse mõõteperiood** **Ettepanek.** Asendada kõigis nimetatud punktides 15-minutiline periood ühe tunni pikkuse perioodiga. **Põhjendus.** Gaasiturul kogutakse, edastatakse ja arveldatakse tarbimisandmeid tunnipõhiselt. Tunnipõhine mõõteperiood vastab olemasolevale andmekorraldusele, tagab eri tingimuste ühetaolise kohaldamise ning väldib nõuet, mille täitmiseks puudub ühtne 15-minutiline andmebaas. **Asendus punktis 2.1.11:** „Reaalne võimsus on liitumispunktis, liitumispunktides või jaotusvõrguettevõtja võrgupiirkonna liitumispunktides kliendi poolt kasutatud võimsuse tegelik väärtus megavattides (MW), mis on mõõdetud leppetingimustel mitte lühema kui ühe tunni pikkuse ajaperioodi jooksul.”

Turu-osaline	Tagasiside
	Asendus punktis 8.2: „Reaalne liitumispunkti või liitumispunktide, sealhulgas jaotusvõrguettevõtja võrgupiirkonna, tarbimisvõimsus fikseeritakse mõõtepunkte läbinud gaasivoo alusel mitte lühema kui ühe tunni pikkuse ajaperioodi jooksul.” **Asendus punktis 10.2:** „Võrguettevõtja kontrollib lepingulise võimsuse kasutamist mitte lühema kui ühe tunni pikkuse ajaperioodi jooksul.”
11.	**3. Punkt 4.4 – gaasivoo piiramine ja kahju hüvitamine** **Ettepanek.** Siduda gaasivoo piiramise või katkestamise õigus reaalse ja tõendatud ohuga gaasijaotusjaama seadmetele ning piirata hüvitamiskohustus võrguettevõtjale tekkinud otsese kahjuga. **Põhjendus.** Jaotusvõrk osutab elutähtsat teenust ning võimsus võib kõikuda kliima, võrgu eripära või jaotusvõrgus aset leidva avarii tõttu. Jaotusvõrguettevõtja ei peaks kandma ülekandevõrguettevõtja tavapärase äritegevuse riske ega vastutama olukordade eest, mida ta ei põhjustanud. **Ettepanek punktis 4.4 sätestatavaks sõnastuseks:** „Kui reaalne võimsus ületab liitumispunktis või jaotusvõrguettevõtja võrgupiirkonnas võrgulepinguga fikseeritud lepingulist võimsust ja ületamisega kaasneb tõendatud oht gaasijaotusjaama seadmete rikkele või võrgu ohutule toimimisele, on võrguettevõtjal õigus piirata või katkestada gaasivoog tüüptingimustes sätestatud korras ning nõuda kliendi süül tekkinud otsese kahju hüvitamist.”
12.	**4. Punkt 6.2 – gaasipaigaldise auditi esitamine** **Ettepanek.** Piirata auditi esitamise kohustus gaasi esmase avamisega liitumispunktis. **Põhjendus.** Esmasel avamisel on auditi nõue ohutuse tagamiseks põhjendatud. Hilisem riiklik järelevalve ja kontroll kuulub Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti pädevusse. Võrguettevõtjate vastastikune pidev kontrollikohustus põhjustaks üle reguleerimist ja pädevuste dubleerimist. **Ettepanek punktis 6.2 sätestatavaks sõnastuseks:** „Liitumispunktis gaasi esmasel avamisel peab klient esitama võrguettevõtjale seadme ohutuse seadusest tuleneva kliendi gaasipaigaldise auditi õigusaktides ja liitumistingimustes sätestatud korras. Nõutud auditi puudumisel on võrguettevõtjal õigus gaasivoo avamisest keelduda kuni auditi esitamiseni.”
13.	**5. Punkt 7.8 – plaanilise katkestuse etteteatamine** **Ettepanek.** Nõuda plaanilisest katkestusest vähemalt 28 päeva ette teatamist ning ajavahemikus 1. oktoobrist kuni 1. maini katkestuse eraldi kokkuleppimist kõigi mõjutatud klientidega. **Põhjendus.** Kümnepäevane tähtaeg ei ole plaaniliste tööde puhul piisav. Arvestada tuleb ka asjaolu, et ka gaasi jaotusvõrkudes on omakorda etteteatamise tähtajad gaasitarbijatele. Pikem tähtaeg võimaldab jaotusvõrguettevõtjal ning tarbijatel korraldada oma tegevuse ümber. Kütteperioodil võib katkestus põhjustada olulist kahju ka kliendile, kes ei kvalifitseeru kaitstud tarbijaks.

Turu-osaline	Tagasiside
	Ettepanek punktis 7.8 sätestatavaks sõnastuseks: „Võrguettevõtjal on õigus nõuda kliendilt gaasi katkestamist võrgu plaaniliseks hoolduseks, sealhulgas diagnostikaks, remondiks või juurdeehituseks kestusega kuni 72 tundi, kui töid ei ole võimalik teha gaasivoo katkestamiseta. Võrguettevõtja kooskõlastab kliendiga planeeritava katkestuse vähemalt 28 päeva ette. Ajavahemikus 1. oktoobrist kuni 1. maini lepitakse plaaniline gaasikatkestus iga mõjutatud kliendiga eraldi kokku.”
14.	**6. Punkt 7.10.2 – üle 72 tunni kestvad katkestused** **Ettepanek.** Veebilehel avaldamise kõrval kehtestada kohustus teavitada mõjutatud kliente otse teadaolevate kontaktandmete kaudu ning arvestada katkestuse planeerimisel klientide põhjendatud piiranguid. **Põhjendus.** Üle 72 tunni kestev katkestus võib põhjustada ulatusliku tootmis- või teenusekatkestuse. Üksnes veebilehel avaldatud teade ei taga, et mõjutatud klient saab info õigeaegselt kätte. **Ettepanek punktis 7.10.2 sätestatavaks sõnastuseks:** „Perioodil 2. maist kuni 30. septembrini toimuva üle 72 tunni kestusega gaasikatkestuse korral avaldab võrguettevõtja katkestuste ajakava oma veebilehel vähemalt 42 päeva ette, teavitab mõjutatud kliente otse nende teadaolevate kontaktandmete kaudu ning võtab katkestuse aja ja kestuse määramisel mõistlikus ulatuses arvesse klientide põhjendatud piiranguid ja nõudeid.”
15.	**7. Punkt 10.3 – võimsuse ületamise tagajärjed** **Ettepanek.** Asendada 36 kalendrikuuline kõrgema võrgutasu periood 12 kalendrikuuga ning välistada jaotusvõrgu tõendatud avariiolukorrast tingitud ületamised. **Põhjendus.** 36-kuuline periood on ebaproportsionaalselt pikk, arvestades lisavõimsuse taotlemise kestust, ilmastikutsüklit ja võimaliku ühekordse ületamise iseloomu. Samuti ei tohi sanktsiooni rakendada ületamisele, mille põhjustas jaotusvõrgus kolmanda isiku tegevusest või muust tõendatud avariist tulenev olukord. **Ettepanek punktis 10.3 sätestatavaks sõnastuseks:** „Lepingulise võimsuse ületamisel tasub klient sellele järgneva 12 kalendrikuu jooksul võrgutasu vastavalt reaalse võimsuse suurusele. Kõrgema võrgutasu arvestus algab ületamisele järgneva kalendrikuu esimesest kuupäevast. Kui klient ületab selle perioodi jooksul võrgutasu arvestamise aluseks olevat võimsust, algab uuest reaalsest võimsusest lähtuv 12-kuuline arvestusperiood. Käesolevat punkti ei kohaldata jaotusvõrguettevõtja tõendatud avariiolukorrast tingitud võimsuse ületamisele, kui ületamine ei olnud tema mõistliku kontrolli all.”
16.	**8. Punkt 12.1 – lepingulise võimsuse suurendamine** **Ettepanek.** Täiendada punkti lepingulise võimsuse suurendamise menetluse, tähtaja, tehniliste eelduste ja võimaliku tasu alustega. **Põhjendus.** Praegune sõnastus käsitleb ainult võimsuse vähendamist. Õigusselguse ja poolte võrdse kohtlemise tagamiseks peab klient teadma ka seda, kuidas ja millistel tingimustel saab lepingulist võimsust suurendada.

Turu-osaline	Tagasiside
	Ettepanek punktis 12.1 sätestatavaks täienduseks: „Lepingulise võimsuse suurendamiseks esitab klient võrguettevõtjale taotluse. Kui taotletav võimsus ei ületa liitumislepingus kokku lepitud ja liitumistasuga kaetud liitumisvõimsust ning võrgu tehniline läbilaskevõime võimaldab suurendamist, sõlmivad pooled võrgulepingu muudatuse ilma uue liitumistasuta. Kui taotletav võimsus ületab liitumisvõimsust või nõuab võrgu täiendamist, kohaldatakse liitumistingimustes sätestatud korda.”
17.	**9. Võrgulepingu lõppemine võrguühenduse hävimisel** **Ettepanek.** Säilitada võrgulepingu lõppemise alusena tarbija- või tootjapaigaldise või võrguühenduse hävimine või põhjendada selgelt selle aluse eemaldamist. **Põhjendus.** Kui lepingu esemeks olev paigaldis või võrguühendus on hävinud, võib lepingu jätkumine tekitada ebaselgust poolte kohustuste, tasude ja vastutuse osas. **Ettepanek sõnastuseks:** „Võrguleping lõpeb tarbija- või tootjapaigaldise või võrguühenduse hävimisel, kui pooled ei lepi kokku ühenduse taastamises ja lepingu jätkamises.”
18.	**10. Liitumistasuga kaetud liitumisvõimsuse säilimine** **Ettepanek.** Sätestada üheselt, et võrgulepingus lepingulise võimsuse vähendamine ei vähenda liitumislepingus kokku lepitud ja liitumistasuga kaetud liitumisvõimsust, välja arvatud juhul, kui klient sellest õigusest sõnaselgelt loobub ning pooled lepivad kokku võimaliku hüvitise. **Põhjendus.** Võrguettevõtjad on tasunud liitumistasu kindla võimsuse eest ning võimsuspõhise tariifimudeli tõttu tehtav lepingulise võimsuse vähendamine ei tohiks kaasa tuua varem omandatud ja rahastatud liitumisõiguse tasuta kaotamist. Vastupidine lahendus võiks viia olukorrani, kus sama võimsuse taastamiseks tuleb tasuda uus liitumistasu, kuigi vastav võrguvõimsus on juba varasema tasuga finantseeritud. **Ettepanek sõnastuseks:** „Võrgulepingus kokku lepitud lepingulise võimsuse vähendamine ei muuda liitumislepingus kokku lepitud ja liitumistasuga kaetud liitumisvõimsust. Kliendil on õigus taastada lepinguline võimsus nimetatud liitumisvõimsuse piires ilma uue liitumistasuta, kui võrgu tehniline seisund seda võimaldab. Kui liitumisvõimsust vähendatakse lõplikult, lepitakse kliendiga kokku varem tasutud liitumistasu vastava osa õiglane käsitlemine.”
Turuosaline 4	
19.	Turuosaline toetab võrgu ohutu ja töökindla toimimise tagamiseks vajalike nõuete kehtestamist. Samas peavad need nõuded olema proportsionaalsed ega tohiks põhjendamatult piirata biometaani tootjate tavapärast tegevust. Seepärast soovime esitada omapoolsed tähelepanekud punktide 3.10, 6.7, 6.8 ja 10.3 kohta.

Turu-osaline	Tagasiside
	1. Punkt 3.10 – Tootmisseadme või tooraine muutmine Punkti 3.10 kohaselt tuleb tootmisseadme vahetamisel või tootmise tooraine muutumisel esitada võrgulepingu muutmise taotlus või vajaduse korral uus liitumistaotlus. Biometaani tootmisel on tavapärane, et kasutatavate toorainete koosseis ja osakaalud ajas muutuvad. Samuti on tootmisseadmete uuendamine ja väljavahetamine osa tavapärasest majandustegevusest. Leiame, et sellised muudatused ei peaks automaatselt kaasa tooma võrgulepingu muutmise või uue liitumismenetluse kohustust, kui need ei mõjuta liitumispunkti tehnilisi parameetreid, gaasi kvaliteeti ega võrgu ohutust. **Ettepanek:** Loobuda sellest punktist
20.	**2. Punkt 6.7 – Uue tooraine kasutuselevõtmine** Punkti 6.7 kohaselt tuleb iga liitumislepingus nimetamata uue tooraine kasutuselevõtmisel esitada uus liitumistaotlus. Peame sellist nõuet biometaani tootmise eripära arvestades ebamõistlikuks. Biometaanijaamades kasutatakse erinevaid orgaanilisi toorained, mille saadavus sõltub muu hulgas hooajalisusest ja tarnijatest. Tootjatel peab olema võimalus toorained paindlikult asendada ja lisada. Tooraine muutumine ei tähenda iseenesest muutust võrku sisestatava gaasi kvaliteedis ega liitumispunkti tehnilistes parameetrites. **Ettepanek:** Loobuda sellest punktist
21.	**3. Punkt 6.8 – Gaasipaigaldise vahetamine või muutmine** Punkti 6.8 praegune sõnastus näeb ette uue liitumismenetluse läbimise gaasipaigaldise vahetamisel või muutmisel. Säte on liiga üldine ning võimaldab tõlgendust, mille kohaselt tuleks uus liitumisprotsess läbida ka näiteks kompressori või gaasipuhastusseadme väljavahetamisel, isegi kui võrguühenduse tehnilised parameetrid ei muutu. Selline nõue tekitaks tootjatele põhjendamatut halduskoormust ning võib takistada seadmete tavapärast hooldust, uuendamist ja tootmisprotsesside efektiivsemaks muutmist. **Ettepanek:** Täpsustada, et uus liitumismenetlus on vajalik üksnes juhul, kui gaasipaigaldise muudatus mõjutab olemasoleva liitumispunkti sobivust, võrguühenduse tehnilisi parameetreid või võrgu ohutust. Samaväärsete seadmete väljavahetamine ei tohiks nõuda uut liitumismenetlust.
22.	**4. Punkt 10.3 – Lepingulise võimsuse ületamine** Punkti 10.3 kohaselt arvestatakse lepingulise võimsuse ületamisel järgneva 36 kalendrikuu jooksul võrgutasu tegelikult saavutatud kõrgema võimsuse alusel.

Turu-osaline	Tagasiside
	Leiame, et selline regulatsioon on ebaproportsionaalne. Ka ühekordne ja lühiajaline võimsuse ületamine võib kaasa tuua kõrgema võrgutasu kolmeks aastaks, sõltumata sellest, kas kõrgemat võimsust edaspidi kasutatakse. Arvestades, et võimsuse ületamist hinnatakse juba 15-minutilise mõõteperioodi alusel, võib ka väga lühiajaline kõrvalekalle põhjustada ettevõtjale märkimisväärse pikaajalise rahalise kohustuse. Selline lähenemine ei ole meie hinnangul põhjendatud ega proportsionaalne võimaliku mõjuga võrgule. **Ettepanek:** Loobuda automaatsest 36-kuulisest kõrgema võrgutasu rakendamisest. Võimsuse ületamise korral peaks võimalik täiendav tasu olema proportsionaalne ületamise ulatuse ja kestusega. Püsivalt kõrgema võimsuse alusel tasu arvestamine võiks olla põhjendatud üksnes juhul, kui kõrgema võimsuse kasutamine on korduv või püsiv.